

Posudek školitele na bakalářskou práci Jany Kolovratníkové FHS UK:

„Výzkumný ústav skla a bižuterie v období tzv. normalizace očima jeho zaměstnanců. Biografická vyprávění“.

Těžištěm bakalářské práce je přiblížit minulost jednoho výzkumného ústavu (Výzkumný ústav skla a bižuterie – dále jen VÚSAB) očima jeho zaměstnanců, v tomto případě narátorů, kteří vyprávěli své příběhy. Nejde ale rekonstrukci vlastní historie ústavu, ale naopak Jana Kolovratníková klade důraz na životní vzpomínání narátorů, jejichž životní osudy rámuje skutečnost, že v určité chvíli nebo po celý svůj život byli zaměstnanci zmíněného podniku.

Autorka bakalářské práce spolupracovala v její práci s Centrem orální historie ÚSD AV ČR, zde konkrétně na projektu mapující metodou orální historie dvě společenské vrstvy: dělníky a příslušníky inteligence především v období tzv. normalizace.

Z vlastní práce je patrné, že se J. Kolovratníková seznámila se základní literaturou jak odborně historickou, mapující události let 1968 – 1989, resp. 90. léta (období transformace), tak i literaturu teoreticko metodickou zaměřenou na problematiku orální historie. Bakalářské práci také autorka obohatila o relevantní statistické údaje. To vše pomohlo k ukotvení životních příběhů ve sledovaném období, ve městě, regionu a konečně ústavu, který v éře socialismu patřil k těm důležitým, a z regionálního hlediska klíčovým.

Autorka je poměrně dobře obeznámena se všemi úskalími orální historie, což se projevilo nejen ve vlastním vedení, přepisu, ale také v další fázi Záznamu o realizovaném rozhovoru, jeho analýzou a následnou interpretací.

Z metodického postupu OH nelze autorce nic vytknout, všechny etapy výzkumu precizně popsala v úvodu.(s. 5 – 15). Za důležité považují přiblížení jednotlivých narátorů se základní charakteristikou. Vlastní interpretace je pak věcí výsostně autorskou a samozřejmě, že zde badatelé v soudobých dějinách vstupují na „tenký led“, neboť názory na totožnou událost může vyvolat různé vysvětlení, nezanedbatelnou skutečností je fakt, že jsou soudobé dějiny rovněž „dějinami svědků a aktérů“, kteří disponují vlastní pamětí, protože ono období přeci sami „prožili“ a vše pamatují „po svém“.

Za velmi šťastný počín považují zařazení kapitol, které ve stručnosti mapují historii, regionu a města Jablonec nad Nisou(s. 18 – 19), resp. historii sklářství (s. 24 - 31) a konečně historii výzkumného ústavu (s. 32 – 35).

Vlastní interpretaci se autorka věnuje na s. 36 – 63. Obecně lze říci, že celkové rozložení práce považují za rozumné a vyhovující požadavkům bakalářské práce. Autorka se

rozhodla analyzovat a interpretovat následující témata: Kolektiv a pracovní atmosféra, VÚSAB jako útočiště perzekvovaných; Ohodnocení za odvedenou práci Studium na VŠ a vztah k vládnoucí straně; 1968 a 1989 přelomové události očima narátorů. Na tomto místě spatřuji určitou slabinu práce a to ve výběru a zpracování jednotlivých témat. Možná méně by znamenalo více, tedy, že by dvě až 3 – 4 okruhy bohatě stačila, vlastní témata jsou pak i co do délky a hloubky zpracování nerovnoměrná. Za velmi zdařilé a přínášející i nové poznatky pokládám především téma pracovní atmosféry a VÚSAB jako útočiště perzekvovaných. Rád bych se na tomto místě otázel, proč si autorka vybrala právě následující témata, zda jí vyplynula ze samotných rozhovorů, nebo zda si je vybrala, jako zajímavá předem. Další otázka by byla k pojmu totalitarismus, který uvádí ve vztahu k normalizaci (obecně se s těmito termíny „šermuje“ bez hlubšího zamyšlení. Skutečně se autorka domnívá, že šlo v období normalizace o totalitní režim, tedy stejný jako v 50. letech? Nebylo by lépe mluvit o období normalizace jako o období autoritářském, či posttotalitním?

Kladem bakalářské práce je, že ve shodě s mezinárodními trendy dává příležitost promluvit tzv. bezejmenným občanům, „obyčejným lidem“ a tím se i J. Kolovratníková přibližuje k těm orálním historikům, kteří vytvářejí důležitý pramen i pro příští generaci kolegů z řady humanitních oborů.

Za kladné považuji fakt, že v době, kdy si mnoho studentů ulehčuje psaní všech druhů kvalifikačních prací využitím internetu, popřípadě vytvářením práce jen na základě několika přečtených publikací, jedná se zde o práci autorskou. Každý kdo rozhovory vedl, přepisoval, editoval, analyzoval a konečně interpretoval, ví, o čem mluvím.

Práce mohla být lépe stylizována, občas jsou určité pasáže velmi „kotrbaté“. V úvodní části se několikrát opakují stejné informace, např. o získávání důvěry narátorů, kolegiálně etc. (s. 8 a znovu s. 9), občasné jsou i gramatické chyby. Přesto přese všechno považuji práci Jany Kolovratníkové za práci autorskou, splňující požadavky bakalářské práce. Celkově bych ji hodnotil známkou 2.

Prof. PaedDr. et Mgr. Miroslav Vaněk, PhD.

V Praze, 6. 3. 2011